

Constrângerile insulare, naturale și economice în contextul politicii regionale

Rezoluția Parlamentului European din 15 martie 2007 privind constrângerile insulare, naturale și economice în contextul politicii regionale (2006/2106(INI))

Parlamentul European,

- având în vedere dispozițiile de reglementare a fondurilor structurale pentru perioada 2007-2013,
 - având în vedere Decizia 2006/702/CE a Consiliului din 6 octombrie 2006 privind orientările strategice comunitare în materie de coeziune¹,
 - având în vedere concluziile Consiliului European de la Sevilla din 21-22 iunie 2002,
 - având în vedere concluziile Consiliului European de la Bruxelles din 14-15 decembrie 2006,
 - având în vedere Rezoluția sa din 2 septembrie 2003 privind regiunile dezavantajate din punct de vedere structural (insule, regiuni muntoase, regiuni cu densitate scăzută a populației) în contextul politicii de coeziune și perspectivele instituționale ale acestora²,
 - având în vedere avizul Comitetului Regiunilor din 13 martie 2002 privind problemele regiunilor insulare din Uniunea Europeană în contextul extinderii³,
 - având în vedere avizul Comitetului Regiunilor din 7 iulie 2005 privind revizuirea orientărilor pentru ajutoarele de stat regionale⁴,
 - având în vedere articolul 45 din Regulamentul său de procedură,
 - având în vedere raportul Comisiei pentru dezvoltare regională (A6-0044/2007),
- A. întrucât Parlamentul European a atras frecvent atenția asupra situației dificile în care se află insulele care se confruntă cu o serie de dezavantaje și a subliniat necesitatea de a le ajuta să depășească aceste dificultăți și de a reduce disparitățile regionale;
- B. întrucât conceptele de ultraperiferic și insular nu ar trebui confundate între ele, chiar dacă multe regiuni ultraperiferice sunt în același timp și insule; întrucât trebuie să se facă o diferențiere clară între dispozițiile specifice de la articolul 299 din Tratatul CE, care reprezintă un temei juridic sigur pentru măsurile ce trebuie luate în vederea garantării unei compensații eficiente, menită să vină în ajutorul regiunilor ultraperiferice, și dispozițiile de la articolul 158 din Tratatul CE și Declarația privind regiunile insulare din Tratatul de la Amsterdam, care nu au făcut niciodată obiectul unor dispoziții de aplicare, creându-se

¹ JO L 291, 21.10.2006, p. 11.

² JO C 76 E, 25.3.2004, p. 111.

³ JO C 192, 12.8.2002, p. 42.

⁴ JO C 31, 07.2.2006, p. 25.

astfel dezechilibre în materie de dezvoltare economică între partea centrală a Uniunii Europene, pe de o parte, și insulele periferice, pe de altă parte;

- C. întrucât coeziunea este unul din obiectivele esențiale ale Uniunii Europene, având ca scop asigurarea unei dezvoltări multicentrice și armonioase, prin reducerea disparităților și înlăturarea barierelor din calea dezvoltării, inclusiv a celor legate de handicapurile naturale și geografice;
- D. întrucât principiul de coeziune teritorială a fost consolidat în reglementările privind fondurile structurale pentru perioada 2007-2013 și întrucât acest principiu constituie o parte integrantă a politicii de coeziune care trebuie păstrată și consolidată în viitor și are drept scop integrarea multicentrică a teritoriului Uniunii, pentru a permite egalitatea de șanse pentru toate regiunile și populațiile acestora;
- E. întrucât imigrarea ilegală pe mare constituie una dintre principalele probleme cu care se confruntă Uniunea Europeană și întrucât, anul trecut, presiunea migrației a fost deosebit de puternică la frontierele maritime externe ale UE și, în special, pe insulele din Marea Mediterană, care trebuie să suporte o povară disproporționată doar din cauza poziției lor geografice;
- F. întrucât Consiliul European de la Bruxelles din 14-15 decembrie 2006, a subliniat că imigrarea trebuie abordată la nivel global și că eforturile depuse până acum trebuie dublate, în special în unele regiuni insulare ale Uniunii, deoarece acestea constituie frontierele maritime și rutele de migrare ale Uniunii,
 - 1. consideră că insularitatea constituie, în același timp, o caracteristică geo-culturală, reprezentând un potențial care poate fi pus în valoare într-o strategie de dezvoltare și un handicap permanent, care adaugă o dificultate suplimentară în calea competitivității acestor regiuni;
 - 2. recunoaște că un număr de dispoziții concrete în favoarea regiunilor dezavantajate din punct de vedere structural au fost încorporate în noile reglementări privind fondurile structurale pentru perioada 2007-2013; regretă totuși că alte propuneri importante din partea Parlamentului, cum ar fi posibilitatea de a crește rata de cofinanțare pentru zonele afectate de mai multe handicapuri geografice sau naturale, nu au fost acceptate de către Consiliu;
 - 3. invită Comisia să epuizeze toate posibilitățile cu privire la perioada de programare 2007-2013 legată de programele operaționale din regiunile insulare, inclusiv cele de la obiectivul 2, dându-le acestora posibilitatea de a lua măsuri privind lucrările de infrastructură care sunt atât de necesare;
 - 4. salută accentul pus pe dimensiunea teritorială a politicii de coeziune în cadrul noilor orientări strategice ale Comisiei pentru perioada 2007-2013; constată, în special, faptul că susținerea diversificării economice a regiunilor cu handicapuri naturale figurează printre prioritățile următoarei perioade de programare; îndeamnă, prin urmare, autoritățile responsabile cu gestionarea din statele membre respective să ia în considerare pe deplin această prioritate în pregătirea cadrelor naționale strategice de referință și a programelor operaționale;
 - 5. invită Comisia să acorde o atenție deosebită situației insulelor și a altor regiuni

dezavantajate din punct de vedere structural și să abordeze acest subiect în cel de-al patrulea Raport de coeziune;

6. invită Comisia, în contextul programului de lucru al Rețelei Europene de Observare a Planificării Spațiale (ESPON), să acorde o atenție deosebită situației regiunilor care se confruntă cu handicapuri naturale și, în special, a insulelor; consideră că o cunoaștere solidă și aprofundată a situației din insule este esențială pentru a se lua în considerare, în mod satisfăcător, caracteristicile acestora; îndeamnă statele membre să instituie mecanisme specifice care să permită colectarea la nivel local a datelor privind insulele, care vor fi înaintate ulterior ESPON;
7. invită Comisia să actualizeze informațiile statistice pe care le-a obținut în cadrul tuturor studiilor din 2003 privind insulele; consideră că activitatea următoare ar trebui orientată spre definirea unor indicatori statistici mai relevanți pentru a oferi o imagine statistică distinctă a gradului de dezvoltare și o mai bună înțelegere a regiunilor cu handicapuri geografice și naturale și, în special, a cazurilor în care există dificultăți acumulate, precum lanțuri muntoase, grupări de insule și dublu caracter insular; subliniază că acești indicatori ar trebui să permită, de asemenea, o mai bună evaluare a diferențelor dintre aceste regiuni și restul Uniunii, precum și o evaluare a disparităților existente în cadrul acestor regiuni; invită Comisia să înregistreze și să prezinte periodic un raport cu privire la acești indicatori, împreună cu exemple de cele mai bune practici;
8. recunoaște atenția pe care o acordă Comisia situației speciale a insulelor și regiunilor periferice în cadrul orientărilor cu privire la ajutorul regional național pentru 2007-2013 și în orientările privind ajutorul de stat și capitalul de risc pentru IMM-uri; consideră, cu toate acestea, că, pentru a aborda în mod satisfăcător dezavantajul permanent al acestor teritorii, ar trebui să existe o mai mare flexibilitate în punerea în aplicare a politicilor existente și a celor viitoare privind ajutorul de stat, fără ca această flexibilitate să cauzeze denaturări inacceptabile ale pieței în cadrul Uniunii Europene; solicită Comisiei să-și revizuiască modul de abordare, astfel încât să ia în considerare, în mai mare măsură, nevoia insulelor de a-și exercita accesul la piața internă, în aceeași măsură ca și regiunile continentale; consideră, în această privință, că legături îmbunătățite de transport ar trebui să constituie o acțiune prioritară în aceste domenii, în special în cazul porturilor și aeroporturilor;
9. invită Comisia să studieze posibilitatea de a permite acordarea de ajutoare de stat regiunilor insulare în care costurile energiei și combustibilului afectează evident în mod negativ competitivitatea comunităților locale; consideră, în special, că fluctuațiile semnificative ale prețului combustibilului pot îngreuna, în mod semnificativ, transportul dintre regiunile insulare și Europa continentală; consideră că, în viitoarele orientări privind ajutorul de stat regional, un regim care să permită ajutoare operaționale ar trebui să fie extins la toate regiunile insulare care nu sunt state insulare sau insule continentale;
10. invită Comisia să inițieze și să prezinte periodic Parlamentului un studiu de „evaluare a nevoilor speciale” ale regiunilor insulare, care să ia în considerare chestiuni de interes specific pentru insule și să propună măsuri pentru a le soluționa; consideră că o astfel de evaluare ar trebui să se concentreze, în special, pe impactul punerii în aplicare a politicii regionale asupra insulelor, inclusiv asupra nivelurilor de investiții, amploarea activității economice, șomaj, infrastructura de transport (în special porturile și aeroporturile), presiunile exercitate asupra mediului înconjurător și nivelul general de integrare

economică și socială a insulelor în cadrul pieței interne;

11. invită statele membre să asigure o protecție eficientă a caracteristicilor speciale de mediu, culturale și sociale ale regiunilor insulare, prin intermediul unor măsuri precum elaborarea de planuri adecvate de dezvoltare regională și controlarea activității de construcții și, în plus, să adopte, în cooperare cu Comisia, programe integrate de protejare a patrimoniului cultural și a resurselor de mediu;
12. aprobă abordarea transsectorială de punere în aplicare a politicilor comunitare, după cum se reflectă în Cartea verde a Comisiei intitulată „Către o viitoare politică maritimă pentru Uniune: o viziune europeană privind oceanele și mărilor” și insistă ca această abordare să fie aplicată în primul rând insulelor care reprezintă o parte esențială a dimensiunii maritime a Europei; invită Comisia să extindă abordarea transsectorială în cadrul altor politici, astfel încât acestea să ia în considerare circumstanțele specifice ale regiunilor insulare, sprijinind astfel capacitatea acestor regiuni de a se integra pe deplin și de a profita de avantajele pieței interne și ale Strategiei de la Lisabona;
13. atrage în mod deosebit atenția asupra insulelor care se află departe de marile centre de populație și care, din acest motiv, întâmpină dificultăți legate de acces și furnizarea de servicii și suportă costuri mai mari, în special pentru transport, situație care le plasează pe o poziție dezavantajoasă din punct de vedere competitiv;
14. încurajează eforturile depuse în vederea unei politici maritime comunitare globale, care va fi extinsă dincolo de frontierele juridice ale UE și care va stabili astfel, prin locația geopolitică avantajoasă a insulelor Comunității, puternice relații comerciale, economice, politice și de cooperare tehnică (schimb de cunoștințe și de experiență) cu țările vecine, bazate pe legislația maritimă internațională, respect și beneficii reciproce;
15. consideră că insulele se confruntă cu costuri mai mari decât media pe cap de locuitor în ceea ce privește infrastructura de transport și de mediu, precum și în ceea ce privește nevoile lor energetice și întâmpină deseori dificultăți în ceea ce privește punerea în aplicare a anumitor părți din acquis-ul comunitar care este posibil să nu fi luat complet în considerare specificul acestora; invită, în consecință, Comisia să adopte o abordare mai flexibilă față de insule, cu privire la formularea politicilor și la legislație, punerea în aplicare a acestora putând fi extrem de dificilă pentru insule;
16. solicită Comisiei să înființeze, în cadrul Direcției Generale pentru Politică Regională, o unitate administrativă pentru insule, similară cu unitatea administrativă existentă pentru regiunile ultraperiferice, pentru a se asigura că specificul și nevoile insulelor și ale populațiilor permanente și sezoniere ale acestora sunt luate sistematic în considerare în elaborarea de politici al căror scop este de a ajunge la coeziune socială, economică și teritorială și în punerea în aplicare a măsurilor, în special în domeniul transportului, al energiei, al asigurării de rezerve adecvate de apă, al supravegherii zonelor de graniță regională și al protecției mediului insular fragil;
17. dorește o exploatare mai intensă, de către Comisie, a posibilității oferite de Tratatul CE de adaptare a politicilor comunitare care pot avea repercusiuni negative asupra dezvoltării economice, sociale și teritoriale a acestor regiuni, în scopul de a remedia, cât mai concret posibil, problemele majore care afectează fiecare regiune sau grup de regiuni insulare;
18. consideră că ar trebui acordată o atenție deosebită acelor sectoare de activitate economică

care sunt predominante pe insule, în special agricultura, pescuitul, turismul și meșteșugurile; invită, prin urmare, Comisia să se asigure că inițiativele sale politice iau în considerare, într-o măsură din ce în ce mai mare, nevoile specifice ale insulelor din aceste regiuni;

19. invită Comisia să analizeze modul în care trebuie adaptat testul „investitor de piață” pentru ajutorul de stat, astfel încât să reflecte realitățile vieții din insule și din alte regiuni îndepărtate, unde poate fi imposibil de găsit sau evaluat un investitor de piață, având în vedere că este posibil să nu existe niciunul în regiunea respectivă; este foarte puțin probabil ca nivelul mediu al câștigurilor dintr-un sector dat să fie atins din cauza mărimii mici și a naturii îndepărtate a acestor piețe, făcând astfel acest test nefuncțional pentru insulele îndepărtate;
20. invită Comisia să examineze, în special, impactul schimbărilor climatice asupra regiunilor insulare și, mai ales, exacerbarea problemelor existente, cum ar fi seceta, pentru a promova, în cooperare cu statele membre, dezvoltarea și aplicarea unor tehnologii adecvate sau a altor măsuri pentru abordarea acestor probleme;
21. invită Comisia să reexamineze condițiile privind contractele de achiziții publice legate de transport, pentru a elimina orice bariere în ceea ce privește respectarea obligațiilor de a furniza servicii publice în vederea facilitării legăturilor de transport cu regiunile insulare;
22. invită Comisia să acorde prioritate securității energetice a insulelor și finanțării pentru dezvoltarea și punerea în aplicare a proiectelor pentru producerea de energie folosind noile tehnologii și sursele de energie regenerabilă și să promoveze utilizarea eficientă a energiei, protejând, în același timp, mediul înconjurător și frumusețea naturală a acestuia;
23. încurajează comunitățile insulare să utilizeze euroregiunile sau rețele europene similare pentru gestionarea cooperării interregionale și schimbul de bune practici, precum și pentru dezvoltarea proiectelor transfrontaliere și pentru o mai bună integrare a comunităților insulare în zonele economice învecinate;
24. încurajează comunitățile insulare să utilizeze facilitățile financiare și de gestiune oferite de JASPERS (Programul de asistență comună pentru susținerea proiectelor în regiunile europene) și JEREMIE (Programul de resurse europene comune pentru întreprinderi mici și mijlocii), în scopul de a utiliza resursele disponibile de dezvoltare regională și de a promova creșterea microîntreprinderilor și a IMM-urilor, încurajând diversificarea economiilor insulare și promovând creșterea esențială prin dezvoltarea durabilă; încurajează, în continuare, punerea în aplicare la nivel local, regional, național și european a inițiativei „o mai bună legislație” care să aibă în vedere, printre altele, simplificarea cerințelor administrative, în special în ceea ce privește depunerea și evaluarea cererilor pentru ajutor financiar;
25. recunoaște rezultatul pozitiv obținut cu privire la punerea în aplicare, pentru prima dată, a unor resurse europene pentru controlul granițelor și salută propunerea recentă a Comisiei privind un regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unui mecanism de creare a echipelor de intervenție rapidă la frontieră (COM(2006)0401), cu scopul de a oferi asistență operațională și tehnică rapidă oricărui stat membru care solicită acest lucru; consideră, cu toate acestea, că activitățile acestor echipe vor fi eficiente numai dacă au o competență definită în virtutea sarcinilor Agenției Europene pentru Gestionarea Cooperării Operative la Frontierele Externe ale Uniunii Europene (FRONTEX);

îndeamnă Comisia să examineze necesitatea înființării unui organ european de pază de coastă care să asiste, în paralel, acele regiuni și statele membre în monitorizarea frontierelor externe ale UE;

26. își reafirmă sprijinul pentru inițiativele și activitățile întreprinse de FRONTEX și solicită ca aceasta să monitorizeze permanent impactul imigrației ilegale asupra comunităților insulare; invită Comisia și FRONTEX să ia imediat măsuri de sprijinire a insulelor, pentru a atenua presiunea imediată legată de confruntarea cu această problemă, asigurând în același timp respectarea drepturilor omului; invită Comisia și Consiliul să se asigure că sunt puse la dispoziție resursele necesare pentru o acțiune rapidă și eficientă; subliniază, în continuare, importanța unei coordonări și cooperări mai puternice și mai strânse între insule și nevoia unei mai puternice implicări din partea acestor regiuni în combaterea imigrației ilegale;
27. invită Comisia să pună accent în special pe dezvoltarea interconexiunilor în bandă largă și să promoveze măsurile menite să soluționeze dificultățile specifice ale furnizării de servicii în regiunile insulare, cum ar fi asistența medicală și serviciile medicale online, serviciile de guvernare electronică și cele pentru cetățeni;
28. consideră că turismul reprezintă o sursă principală de câștiguri pentru majoritatea insulelor, având o influență directă asupra dezvoltării altor sectoare (agricultura, comerțul, serviciile, pescuitul), și că este imperativ să se aplice o politică integrată care să poată asigura durabilitatea turismului insular; consideră că această politică trebuie să fie însoțită de o campanie de informare europeană, bine organizată, adresată cetățenilor europeni, prin crearea unei mărci de calitate și de origine insulară, și de apariția sau dezvoltarea ulterioară a altor sectoare de activitate pe insule; din această perspectivă, invită Comisia să efectueze o analiză transsectorială, acordând o atenție deosebită oportunităților pentru susținerea turismului durabil în cadrul strategiilor regionale ale insulelor care se află departe de centrele de populație;
29. propune Comisiei și celorlalte instituții să desemneze anul 2010 drept Anul european al insulelor;
30. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.